

Man kan faktisk godt få den tanke at han sidder der og bliver fuldstændig lakket til undervejs – men det vil kun være fordi man ikke drikker med – det eneste der er på bordet er vand og gammel vane.

Den historie der interesserer mig er den virkelige historie. Historier om folk der har mistet deres børn. Om bryllupsselskaber hvor bilerne eksploderer. Vi gør alt det så objektivt. Så konsistent, at det mest af alt minder om et skakspil.

”Åh, er der en dansk musiker der hedder Mathilda... mmm, oooh well, nogle ting skal bare blive liggende hvor de er, det er bedre ikke at vide besked. Det er jo bare en sang – ikke til nogen specifik, bare til en hvilken som helst person... og så er der jo det med Australien.”

Gamle branderter og nye fortsæt

Når man møder Tom Waits er det lidt som i Silence of the Lambs. Man giver noget for noget. Giver man ham en privat historie – får man selv en tilbage. Men hver gang man bliver for privat fyrer han nogle fantastiske historier af. Det gjorde han den eftermiddag GAFFA mødte ham i Little Amsterdam helt speciel.

Man beder altid en journalist om at fortælle sandheden om den der interviewes. Men når det gælder en mytoman som Tom Waits er det næsten synd, for de løgnehistorier og bortforklaringer han disker op med i et interview er mindst lige så interessante som at nå bag om facaden. Og samtidigt er det ikke helt til at sige hvad der er virkelig sket, hvad der kunne være sket og hvad der er løgn. Alt hvad der sker i Tom Waits liv passerer gennem et filter – det Waitificeres. Klassikeren er den historie han altid fortæller når man spørger til hans fødsel. Han er selvfølgelig født på bagsædet af en taxa – og hans første ord var: ”Kør mig til Times Square”. Der var hans første problem at han ikke havde penge til taxaen – og det næste hvordan han kunne få et job. Måske er det ikke sådan han personligt kom til verden, men det er sådan myten om Tom Waits startede.

En del af de skrøner kommer sig af at Tom Waits simpelthen kan li at fortælle historier, men en del af historierne kommer også som et værn mod for intime spørgsmål om hans privatliv. Han finder simpelthen på et svar der er mere dækkende end egentligt sandt. Man kan derfor dele Tom Waits interviews op i gode historier på den ene side, mens de mere private historier ligger på den anden side. Begge dele bidrager til sin form for sandhed om Tom Waits.

Vi har valgt at lade de gode historier tale i denne her artikel. Er man interesseret i den mere private afdeling af Tom Waits, må man læse artiklen i Klub Gaffa, der stiller skarpt på den Tom Waits man møder lidt sjældnere. De kulørte historier kommer her – og de er bestemt ikke kedelige.

En ædru herre på en drukken stol

Vores setting er en gammel trashet bar med den mexicanske stemning som Waits elsker. Vi sidder der ved højlys dag, men jeg synes alligevel jeg kan mærke genfærd af alle personerne fra Bukowski og Keruacs bøger. Der er en stemning af gamle branderter, nye fortsætter og mislykkede liv. Og Waits selv passer perfekt ind i det, han sidder og hænger indover et glas der ustandseligt bliver fyldt og tømt. For hver gang bliver han lidt mere sløret og historierne kommer lidt længere ud. Man kan faktisk godt få den tanke at han sidder der og bliver fuldstændig lakket til undervejs – men det vil kun være fordi man ikke drikker med – det eneste der er på bordet er vand og gammel vane. Waits selv har været på vandvognen i mange år – selvom sangene stadig lyder som om de vælter omtågede rundt i lokalet. Et af Waits første numre havde linien ”The piano has been drinking – not me...” Og det er sandt. Det er sangene og historierne der er berusede. Waits selv er ædru.

Men den drukne atmosfære betyder at alle spørgsmål bliver besvaret mildt sagt indirekte. Vi har talt længe om sange, hvordan de nærmest er som røg, umulige at holde fast i, sivende ud mellem fingrene på dig. Og han har fortalt lidt om hvordan grundsporet til en del sange blev til ude på badeværelset, hvor ham og hans kone Kathleen, syntes akustikken var fantastisk. Nogle sange var levedygtige, andre var det ikke. Det er et spørgsmål om hvilke sange man kan putte tro i, siger han. Da jeg beder ham om at uddybe det lidt kommer der et rigtigt Tom Waits svar.

Red Socks historien

”For at forklare det må du lige høre en virkelig god historie. Vi havde en fantastisk spiller fra *The Boston Red Socks* og de solgte ham til en anden klub. Efter det gik det stejlt ned ad bakke for *Red Socks* og teamet er aldrig rigtigt kommet sig siden. Og grunden til det er, siger man i byen, at de har ødelagt heldet ved at sælge verdens bedste baseball spiller. Teamet vil altid være forbandet og kan aldrig mere vinde en serie. Men der er en fyr der mener at der er en vej ud af det, en mulighed for at vende heldet igen. Lige nu arbejder han på det – jeg hørte det faktisk lige i radioen. Han har et hus ude på landet og der er en dyb sø og en bådbro. En nat da han var meget, meget fuld, slæbte han sit klaver ud af huset. Han skubbede det ned på bådbroen og lige ud i søen, hvor det sank til bunds og blev liggende. Ok, nu tror den her fyr at hvis vi kan få klaveret op fra søens bund og det kan restaureres så det kan spille igen, så kan vi slæbe det ud til de forskellige kampe og spille på det. I det øjeblik vil heldet vende, er det ikke stort ! Han gør det lige nu... men for at være helt ærlig så tror jeg også at han forventer at holdet skal øve sig lidt imens, så at klaverets fremskridt følges af holdets fremskridt.

Jeg ved ikke helt hvordan det går for øjeblikket, men det er en god historie. Om folk der har tro. Du laver sange på samme måde. Du putter lidt tro i en sang og sender den ud til folk der måske kan bruge den. Ligesom munkene der tager alle deres bønner, som de har skrevet ned og så skærer et lille hul i barken på et træ. Der stikker de deres bønner ind og lader træets bark gro uden om dem, så det dækker bønnen. Forestil dig alle de bønner i træet. Det bliver et rigtigt godt sted at bede. Jeg ved ikke hvad man skal kalde dem. Små budskaber. Ligesom sangene. Små budskaber om følelser og tanker. Nogle af dem kan sove i årevis og nogle af dem kan stadig have kraft når man finder dem hundrede år senere. Så er der andre sange der kun er gode når de er friske. Du kan skrive en sang som du synger i dag og så aldrig mere. En anden sang synger du måske hver eneste dag resten af dit liv for at finde ud af hvad den går ud på.”

Krigens menneskelige ansigt

Vi taler lidt mere om de enkelte sange på pladen. Der er mange typiske Tom Waits sange, men alligevel minder *Real Gone* ikke helt om de tidligere album. Lyden er endnu mere skramlet – sangene endnu mere enkle og nøgne - det Waits selv kalder *Bread and Water*. Der er skåret helt ind til benet. Og så er der en anden usædvanlig ting ved albummet, det slutter af med en decideret politisk sang; *Day after tomorrow*. En antikrigs sang der udkommer på et tidspunkt i USA, hvor den slags er yderst kontroversielt. Waits har selv børn i alderen for aktiv militærtjeneste – men har ikke tænkt sig at donere dem til Bush Irak projekt. Alligevel er der langtfra tale om en slagsang, snarere en stille og intens kommentar.

”Jeg ville bare prøve at give krigen et menneskeligt ansigt. Alle taler jo om krigen nu og vores engagement i kriser rundt om i verden. Men den historie der interesserer mig er den virkelige historie. Historier om folk der har mistet deres børn. Om bryllupsselskaber hvor bilerne eksploderer. Vi gør alt det så objektivt. Så konsistent, at det mest af alt minder om et skakspil. Verden er bare et sted hvor vi bevæger brikker rundt. Så for mig er den sang en måde at tale om det på, fortælle den historie der virkelig interesserer mig. Verden er så tør.”

København og en venlig Frankenstein

Og som for at understrege tørheden hælder han endnu et glas vand op. Jeg begynder at spørge lidt nærmere om hans relation til København. For Waits er København der knytter sig mere til hans teateraktiviteter en til almindelige koncerter. I København har han arbejdet sammen med Henrik Hartmann på Betty Nansen teatret, og det gik så godt at rockoperaen *Woyzeck*, fik verdenspremiere i København. Han lyser også helt op da han hører navnet Hartmann: ”Han er en af mine bedste venner. Og jeg havde ellers ikke tænkt mig at være med til det projekt. Jeg ville sige nej, når vi mødte ham – forklare at alt det der med at være så længe væk fra familien og den slags, det simpelthen ikke gik. Så jeg håbede på et jordskælv eller at teatret brændte ned, at jeg faldt og brækkede benet - hvad som helst der kunne forhindre projektet. Jeg var så bange for det. Men så stod Henrik der i lufthavnen. Hans store hoved – det er som en hest – så på os, som om han var en stor venlig Frankenstein... Og jeg tænkte FANDENS ! Jeg kan ikke sige nej til den fyr. Og så kom vi ind i hans lille bil. Der lå æbleskrog og halvspiste sandwich på bagsædet fra hans børn. Ham og så hans lille pot-pot-pot-bil kørte os gennem byen - og jeg kunne bare ikke sige nej til ham. Han er sådan en fantastisk fyr, og det var en fornøjelse at arbejde sammen med ham. Nu vil han have mig til at lave en H.C.Andersen historie der hedder *Skyggen* – men det er ikke afgjort endnu. Teater kræver så meget...”

Waltzing Matilda; en historie om at gå med rygsæk

Da vi nu taler om København - og umiddelbart før jeg går – synes jeg det er tid til at stille et af de mere lokale og kulørte spørgsmål. Alle har bedt mig om at gøre det før jeg tog af sted, så nu skal det være. Det er med andre ord tiden til at få at vide - én gang for alle - om sangen *Waltzing Mathilda* er tilegnet Matilde, fra *Lasse og Mathilde* eller om det bare er løgn. Sangen er jo i hvert fald tilegnet København – og de to har været i byen engang. Han har været spurgt før, men hans forklaring er forskellig hver gang, og her er altså den version jeg fik – om det er løgn skal jeg ikke kunne sige: ”Åh, er der en dansk musiker der hedder Mathilda... mmm, ooh well, nogle ting skal bare blive liggende hvor de er, det er bedre ikke at vide besked. Det er jo bare en sang – ikke til nogen specifik, bare til en hvilken som helst person... og så er der jo det med Australien.”

”Australien ?” Spørger jeg

”Ja...” Tom Waits nikker betydningsfuldt. ”I Australien betyder Mathilda en rygsæk. Og når du går så er du simpelthen ”Waltzing Mathilda”. Rygsækken vipper – så det minder om en vals. Kan du se det for dig. Men jeg indrømmer at sangen har en vis tilknytning til København. Jeg var faktisk i København da jeg var meget, meget fuld – for mange, mange år siden – og så hørte jeg en eller anden synge den et eller andet sted. Og siden indspillede jeg den bare. Så det er historien om den.” Og med historien om Mathilda slap jeg eftermiddagen i Little Amsterdam.